

Kreatív énekes-mozgásos játékok az általános zenei készségek és képességek fejlesztésére

Szirányi Borbála

Kulcsszavak: éneklés és mozgás összekapcsolódása, élményalapú zenepedagógia, zenehallgatás

Absztrakt

Egy olyan új módszertani eszközrendszerre van szükség, amely harmonizál a Kodály-koncepció alapelveivel és amely - figyelembe véve a megváltozott társadalmi, kulturális és technológiai környezetet – vonzóvá teszi a zenetanulást a gyerekek számára, fogékonyá és befogadóvá téve őket a körülöttük található zenei értékekre.

Előadásomban egy három évvel ezelőtt az alsó fokú zeneoktatásban elindított, a mozgást fókuszba állító új zenepedagógiai modellt ismertetek. Ezen szakmódszertani fejlesztés fő sajátossága a mozgás domináns jelenléte a különböző zenei készségfejlesztési területeken.

Az új zenepedagógiai modell kidolgozásán egy három főből álló tanári csoport dolgozik. Szakmódszertani fejlesztésünk létrehozását az a felismerés motiválta, hogy amíg a kisgyerekek (6-10 éves korosztály) életkoruknál fogva is állandó mozgásra, aktív bevonódásra, élményközpontú, kreatív, az önkifejezésre is alkalmas tevékenységekre fogékonyak és ezekre vágnak, addig a mai magyar zenepedagógia többnyire passzív és statikus módon, sokszor az elmélet oldaláról, illetve annak túlhangsúlyozásával közelíti meg az ének-zene oktatását.

Modellünkben a magyar zenepedagógiai gyakorlat által elhanyagolt zenei készségek fejlesztését - úgy, mint ritmuskészség, generatív készségek, zenei befogadás és értő zenehallgatási készség – tűztük ki célul. Zenepedagógiai munkánk középpontjában – a kodályi alapelveket követve - az éneklés áll, de az úgynevezett kreatív énekes-mozgásos játékok szisztematikus alkalmazásán keresztül a mozgás harmonikus bevonásával a zene, a zenei folyamatok és elemek megismeréséhez, átéléséhez és elmélyítéséhez erőteljes kinezetikus támogatást kapcsolunk a hangzásélmények mellé. Alapvetőnek tartjuk, hogy a zenei ismeretszerzés valamennyi formájában az élményszerűség és az aktív egyéni bevonódás oldaláról közelítsünk, mert ezáltal a megszerzett tudás mélyebb és tartósabb lesz.

Zenepedagógiai modellünket mind alaptantervű, mind emelt szintű zenei osztályokban alkalmazzuk 1-4. évfolyamig. Munkánk során azt is vizsgáljuk, hogy a különböző: helyben, térformában, eszköz nélkül vagy eszközzel végzett mozgássorok és ritmikus koreográfiák hogyan alkalmazhatóak az egyes korcsoportoknál. Célunk egy, az életkori sajátosságokat maximálisan figyelembe vevő szekvencia kidolgozása az alkalmazott mozgásformák és játék-típusok vonatkozásában. Szakmódszertani fejlesztésünk része annak a Magyar Tudományos Akadémia által támogatott kutatásnak, melyben az MTA Természettudományi Kutatóközpont, Agyi Képzőközpont kutatóival együtt a mozgás-alapú zenepedagógia tapasztalatait a pszichológia és a kognitív idegtudomány fókuszai is vizsgáljuk.

Szakirodalom

Nemes László Norbert, Barabás Edina, Deszpot Gabriella, Farnadi Tamara, Honbolygó Ferenc, Maróti Emese és Szirányi Borbála (2016): Aktív zenetanulás énekléssel és mozgással – módszerek és ezek hatásvizsgálata. Kézirat. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest.

Nemes László Norbert (2016): Beszámoló előadás az „Aktív zenetanulás énekléssel és mozgással – módszerek és ezek hatásvizsgálata” c. kutatás tervezéséről. 2016. 12.01-i megtekintés, Parlando, 2016/5. sz. <http://www.parlando.hu/2016/2016-5/Nemes-projekt.htm>

Geoghegan, L. (2005): *Singing Games and Rhymes for middle years*. National Youth Choir of Scotland, Glasgow

Geoghean, L. és Nemes László Norbert (2014): *Singing Games and Rhymes for ages 9 to 99*.
National Youth Choir of Scotland, Glasgow